

Wytyczne dla tworzenia katalogu działań

Podstawa prawna, cel i wytyczne Komisji Europejskiej

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1566) Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera:

analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych

proponycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych

proponycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji

katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

- Celem opracowania katalogu działań jest stworzenie listy działań, które przyczynią się do przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzeczy.

Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy odbywać się będzie poprzez:

Zwiększenie odporności terenu na skutki suszy

Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie wspomaganie realizacji działań oraz oszczędnego gospodarowania wodami

Ograniczenie strat związanych z występującą suszą

Cele działań

(Guidelines for preparation of the Drought Management Plans, 2015, GWP)

zagwarantowanie dostępu do wody, o odpowiedniej jakości i ilości, na potrzeby ludności, dla utrzymania życia i zdrowia

minimalizacja i przeciwdziałanie negatywnego oddziaływania zjawiska suszy na stan jednolitych części wód, szczególnie na przepływ środowiskowy w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzecznych i stan ilościowy jednolitych części wód podziemnych, w sytuacji przedłużającej się suszy

minimalizacja negatywnego oddziaływania suszy na działalność gospodarczą, zgodnie z priorytetyzacją użytkowników

Podział działań

(GWP, 2015)

działania zapobiegawcze i strategiczne - wdrażane,
kiedy susza jeszcze nie wystąpiła

działania operacyjne i taktyczne - wdrażane w
pierwszej fazie wystąpienia suszy

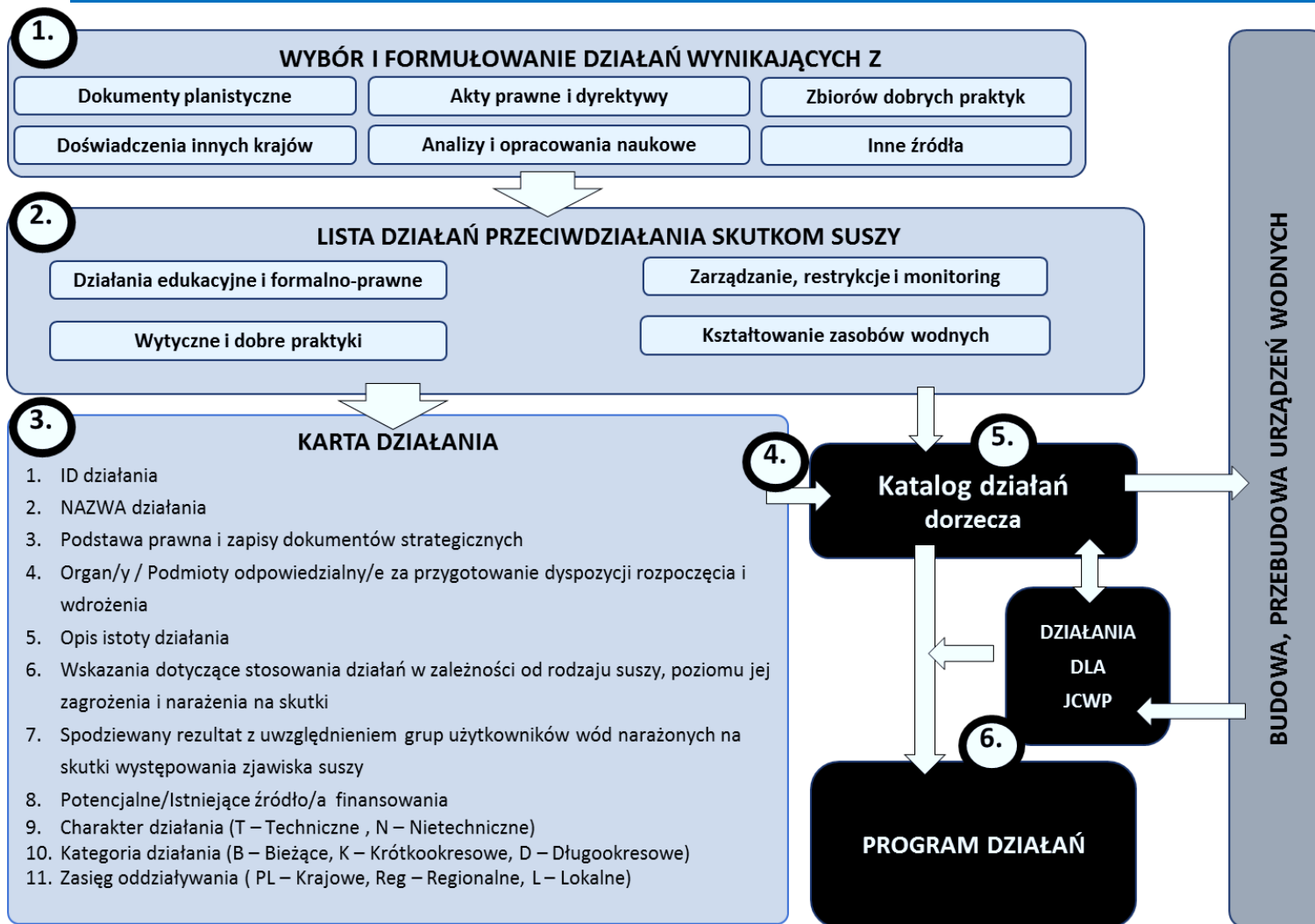
działania naprawcze

działania obserwacyjne, następcze

działania organizacyjne

Struktura katalogu działań

1. Wybór i formułowanie działań

Podstawowe źródła działań:

aPGW

aPWŚK

pzrp

akty prawa
krajowego,
dyrektywy unijne

Dodatkowe źródła działań

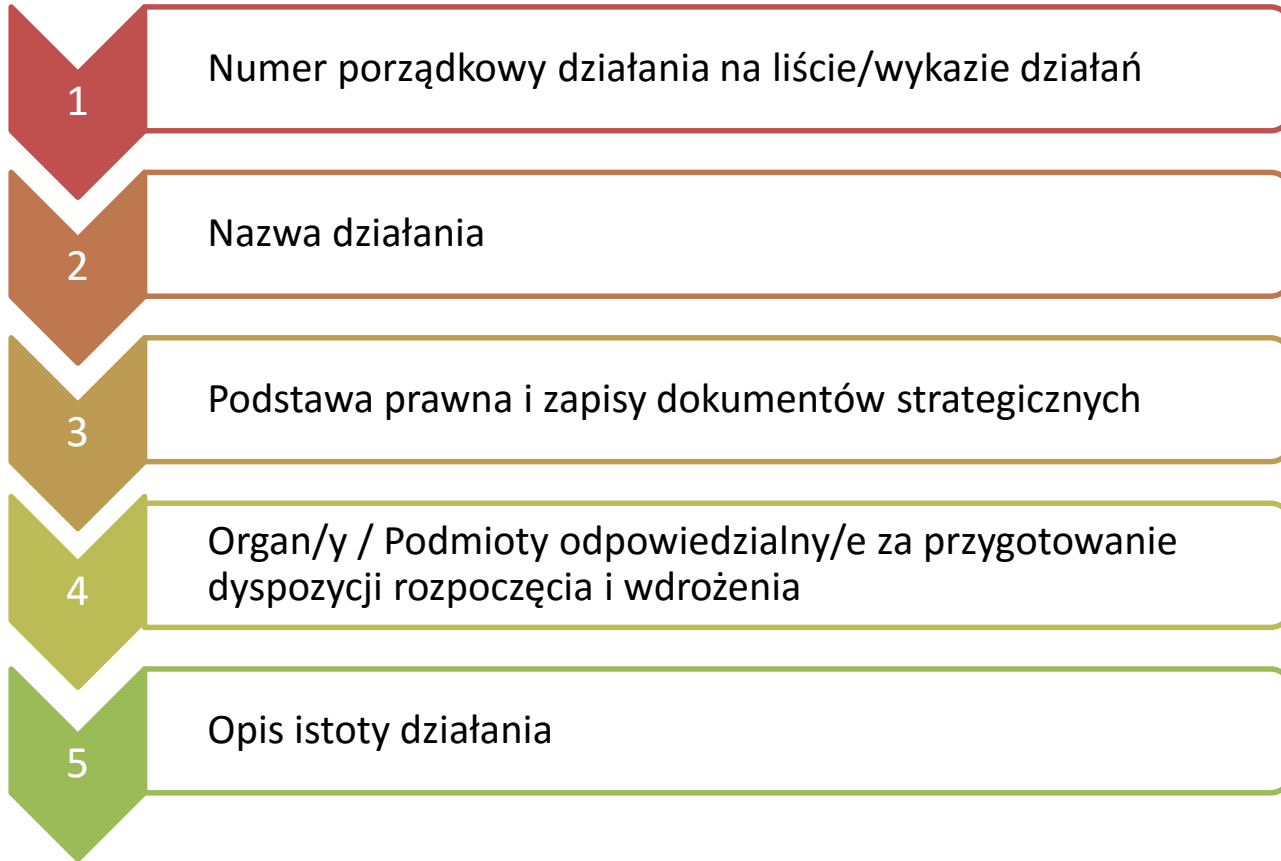
opracowania
naukowe

wnioski z działań
z powodzeniem
realizowanych w
innych krajach

dobre praktyki

3. Karta działania - elementy

3. Karta działania - elementy

6

Stosowania działań w zależności od typu suszy, poziomu jej zagrożenia i narażenia na skutki:

- Zagrożenie suszą: R - rolniczą, H - hydrologiczną, HG - hydrogeologiczną;
- Narażenie na skutki suszy: R_n - rolniczą, H_n - hydrologiczną, HG_n - hydrogeologiczną

7

Spodziewany rezultat z uwzględnieniem grup użytkowników wód narażonych na skutki występowania zjawiska suszy

8

Potencjalne/Istniejące źródło/a finansowania

3. Karta działania - elementy

9

Charakter działania (T – Techniczne , N – Nietechniczne)

10

Kategoria działania (B – Bieżące, P – Planowane: K – Krótkookresowe, D – Długookresowe)

11

Zasięg oddziaływania (PL – Krajowe, Reg – Regionalne, L – Lokalne)

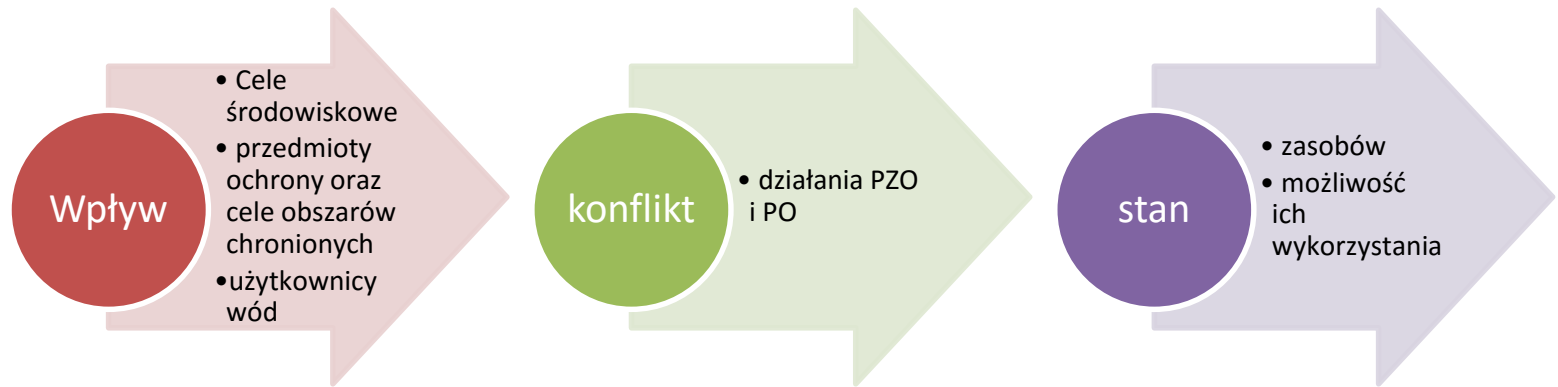
3. Karta działania

Karta działania		
Nazwa działania	Grupa działań	
Opis działania:		Rodzaj suszy, poziom występowania skutków suszy, czynniki dodatkowe
Czy realizacja tego działania może wynikać z zapisów dokumentów planistycznych: TAK/NIE	Odniesienia do dokumentów strategicznych	Organ odpowiedzialny za przygotowanie dyspozycji/aktu prawnego
Spodziewany rezultat z uwzględnieniem grup użytkowników wód narażonych na skutki wystąpienia zjawiska suszy		
Charakter działania		
Kategoria działania		
Potencjalne źródło finansowania	Ranga i zasięg oddziaływania działania	

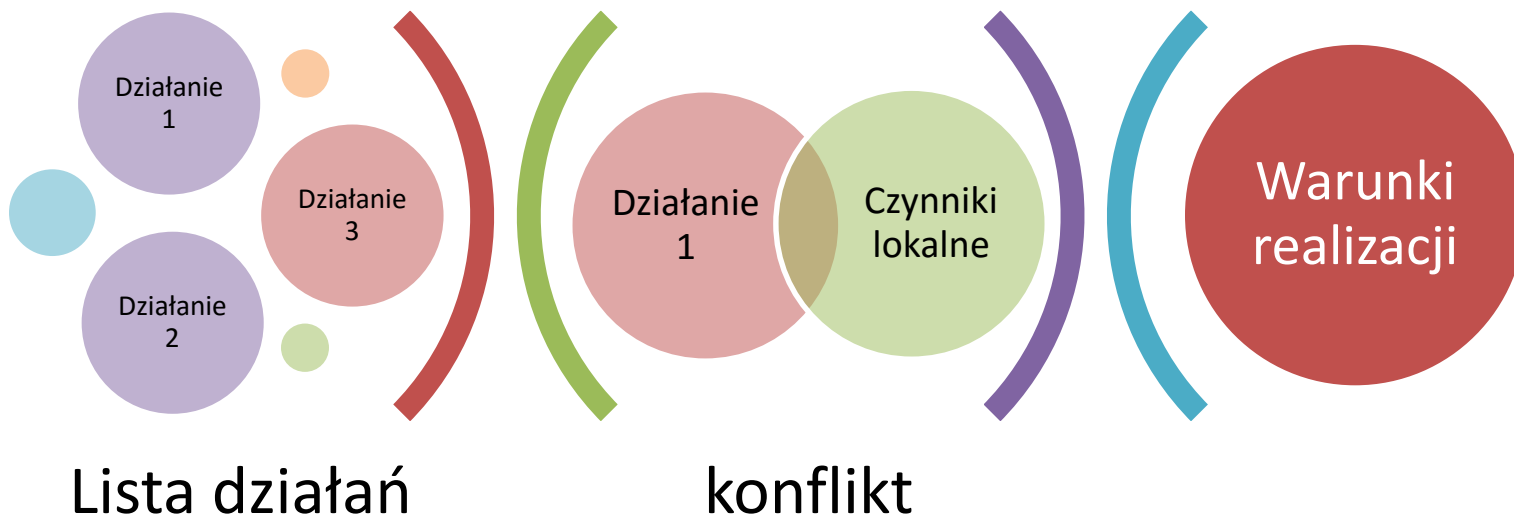
4. Czynniki wpływające na ograniczenie możliwości wprowadzenia działań

- Istotnym elementem przy wskazywaniu działań do katalogu, jak również w dalszych analizach jest eliminacja potencjalnych konfliktów jakie mogą wystąpić w związku z ich realizacją.
- Procedurą umożliwiającą uniknięcie tego typu zdarzeń jest wskazanie warunków realizacji działania, które z uwagi na swój zakres bądź charakter może wchodzić w negatywne interakcje z różnymi czynnikami.

4. Czynniki wpływające na ograniczenie możliwości wprowadzenia działań

4. Czynniki wpływające na ograniczenie możliwości wprowadzenia działań

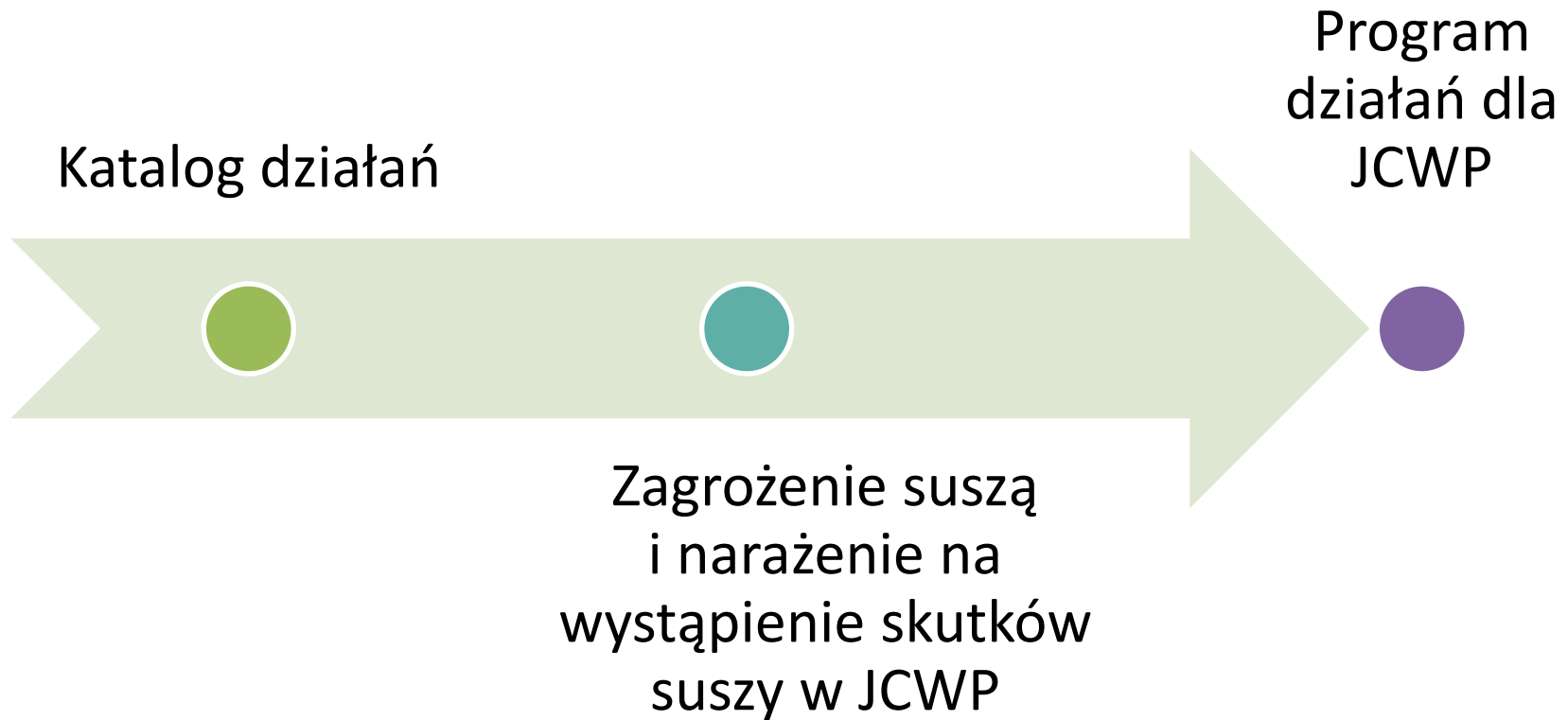

4. Czynniki wpływające na ograniczenie możliwości wprowadzenia działań

Elementy do przeanalizowania	Warunek realizacji (czynnik limitujący realizację działania)
<p>Cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (w tym uszczegółowienie celu środowiskowego w zakresie migracji organizmów wodnych)</p>	<p>Analiza zgodności działań z celami środowiskowym i art. 4 ust 7 RDW. Ograniczenie możliwości realizacji działań związanych z nowymi obiektami hydrotechnicznymi.</p> <p>W zakresie jednolitych części wód podziemnych uwzględnienie w analizie możliwości przypisania działań, celu środowiskowego odnoszącego się do stanu ilościowego, uwzględnienie zapisów dotyczących przeznaczenia danej jednostki jako JCWPd przeznaczonych do poboru wód na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.</p>
<p>Cele obszaru chronionego, analiza przedmiotów ochrony danego obszaru chronionego</p>	<p>Ograniczenie realizacji działań w obrębie obszaru, którego cel środowiskowy może kolidować z realizacją zadania (realizacja działania może stać w sprzeczności z celem przedmiotu ochrony).</p>
<p>Działania zaplanowane w PZO lub PO</p>	<p>Ograniczenie realizacji działania w obrębie obszaru chronionego lub w obrębie terenu na którym zaplanowano zadania ochronne kolidujące z realizacją działania z katalogu.</p>
<p>Potrzeby różnych użytkowników wód</p>	<p>Ograniczenie realizacji działania, zastosowanie minimalizacji bądź wypracowanego z danymi użytkownikami kompromisu.</p>

Katalog działań

Wykaz działań

27 działań podzielonych na 4 grupy

przypisany unikatowy numer
identyfikacyjny (ID)

krótki opis charakterystyki

źródła działania

zasięg oraz kategorie

charakter działania

- Kreowanie świadomości rolników w zakresie możliwości tworzenia retencji na obszarach rolnych oraz propagowanie działań zmniejszających straty w rolnictwie podczas suszy,
- Opracowanie i wdrażanie programów edukacyjnych dla społeczeństwa o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, skutkach i sposobach zapobiegania im,
- Wypracowanie metod wsparcia rzeczowego i finansowego dla poszkodowanych skutkami suszy,
- Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutki suszy w programach operacyjnych,
- Tworzenie formalno-prawnych oraz administracyjnych warunków do realizacji błękitnej i zielonej infrastruktury dla zrównoważonego gospodarowania wodą opadową (deszczową i roztopową) na obszarach zurbanizowanych,
- Propagowanie ponownego wykorzystania wód, w tym wód opadowych.

- Opracowanie reguł sterowania urządzeniami wodnymi retencjonującymi wodę w sposób umożliwiający wykorzystanie tych zasobów w okresie suszy,
- Opracowanie wytycznych do racjonalnego zużycia wody w rolnictwie,
- Opracowanie wytycznych w zakresie zależnego korzystania z wód.

- Utworzenie lokalnych systemów informacyjnych oraz zarządzania w sytuacji wystąpienia suszy,
- Usprawnienie i zintegrowanie systemu monitoringu suszy,
- Wprowadzenie konieczności stosowania zamkniętych obiegów wody w sektorach gospodarki charakteryzujących się znaczną wodochłonnością,
- Opracowanie planu awaryjnego/alternatywnego sposobu zaopatrywania ludności w wodę (awaryjne źródła zasilania, tymczasowe rurociągi, beczkowsy itp.),
- Przesunięcie terminu realizacji prac utrzymaniowych cieków, polegających na wykoszeniu roślinności występującej w korycie rzeki,
- Czasowy zakaz wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe.

- Zwiększenie retencji leśnej w zlewni,
- Zwiększenie retencji na obszarach rolniczych,
- Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania/zwiększania sztucznej retencji,
- Przebudowa systemów melioracyjnych z odwadniających na nawadniająco-odwadniające,
- Kształtowanie i odtwarzanie retencji naturalnej poprzez renaturalizację lub renaturyzację koryt i brzegów cieków, odtworzenie starorzeczy, obszarów bagiennych, torfowiskowych, terenów podmokłych,
- Prowadzenie nawodnień z zasobów wód podziemnych z istniejących ujęć,
- Budowa nowych ujęć wód podziemnych na cele nawadniania użytków rolnych oraz pojenia zwierząt hodowlanych,
- Wykorzystanie zasobów wód podziemnych dla zabezpieczenia wody do picia w rejonach o ograniczonych zasobach wód powierzchniowych z ujęć istniejących,
- Budowa nowych ujęć wód podziemnych na cele poboru wody do picia,
- Modernizacja istniejących sieci wodociągowych w celu ograniczenia strat w przesyłce,
- Konserwacja/modernizacja istniejących urządzeń wodnych poprzedzona oceną wpływu utrzymania obiektu na zjawisko suszy,
- Wprowadzenie działań technicznych i nietechnicznych umożliwiających regulację poziomu wód w jeziorach,

Konflikty grup użytkowników wód

- **Użytkownik wód** – podmiot lub grupa podmiotów korzystających i odnoszących korzyści z wykorzystania zasobów wodnych i świadczonych przez nie usług wodnych. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy Prawo wodne w gospodarce wodnej uwzględnia się zasadę wspólnych interesów i wymaga się od użytkowników wód współdziałania w uzyskaniu maksymalnych korzyści społecznych. Ramowa Dyrektywa Wodna zaznacza ponadto konieczność równoprawnego traktowania użytkowników wód przy uwzględnieniu konieczności ochrony środowiska naturalnego.
- **Konflikt pomiędzy użytkownikami wód** – sytuacja, związana z dostępem do wody w momencie jej niedoboru, w której dwóch lub więcej użytkowników korzysta z zasobów wodnych dla danej jednostki planistycznej i wykorzystuje je na cele, które są rozbieżne lub w pewnych przypadkach wykluczające się wzajemnie.

Grupa użytkowników	Cele
Przemysł i energetyka	<ul style="list-style-type: none"> -produkcja -procesy chłodzące -procesy płuczące -energetyka konwencjonalna -hydroenergetyka -ciepłownictwo -górnictwo
Gospodarka komunalna	<ul style="list-style-type: none"> -zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia -bytowe -nawodnienie zieleni publicznej -utrzymanie terenów zurbanizowanych -cele usługowe -bezpieczeństwo pożarowe
Leśnictwo i środowisko naturalne	<ul style="list-style-type: none"> -produkcja leśna -retencja -ochrona zasobów przyrodniczych -bezpieczeństwo pożarowe
Rolnictwo i rybołówstwo	<ul style="list-style-type: none"> -chów i hodowla zwierząt -uprawa roślin -produkcja rolna i przetwórstwo rolne -gospodarka stawowa
Transport	<ul style="list-style-type: none"> -żegluga śródlądowa

Dziękujemy za uwagę
mgr inż. Rafał Kosieradzki
mgr inż. Monika Kłosowicz
mgr inż. Joanna Sokołowska
dr Małgorzata Stolarska
dr Aneta Afelt

Prezentacja dostępna na stronie stopsuszy.pl